

KENDİ İÇİN DEĞİL

Güneşin ışık saçması, kendi yolunu görmesi için değil...

Meyve ağaçları da meyvelerini kendileri tüketmiyorlar..

Rüzgâr kendi keyfince esmiyor; dünya, kendi hedefine ulaşmak için dönmüyor...

Öte yandan, gözümüz kendi yolunu görmek için yaratılmamış. Kulağımız da kendi zevki için işliyor değil...

İçimizdeki ve dışımızdaki bütün bu varlıkların bize hizmet ettiği bir gerçek; ancak bu eşyanın yaratılış gayesini, sadece **“insan odaklı”** olarak açıklamak da eksik kalıyor. O takdirde, yıldızlar âleminin, melekler âleminin ve daha nice bilemediğimiz âlemlerin yaratılış hikmetlerini nasıl açıklayacağız?

Kaldı ki, bazı eşyanın yaratılış hikmetini **“insana hizmet”** şeklinde izah etsek bile, kendi yaratılışımızı bununla açıklayamayız.

Biz niçin yaratıldık?

Hiçbir şey **“kendi için, kendine hizmet etmek ve kendi varlığını devam ettirmek için”** yaratılmamıştır ve insan, bu kaidenin dışında kalamaz.

Birçok şey insan için yaratıldığına göre, insan o eşya için yaratılmış olamaz. Bediüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle **“kâinat ağacının en son ve en cemiyetli meyvesi”** olan **insanın** görevi, ağacına hizmet etmek değildir.

O mükemmel meyve, nazarını ağaç ötesi âlemlere çevirmelidir.

Bu dönüm noktasında şu ayet-i kerîme bize ışık tutuyor:

“Biz Allah içiniz ve yine biz muhakkak O’na döneceğiz (O’na rücu edeceğiz.)” (Bakara, 2/156)

Ayetteki **“İnna lillahi”** ifadesine iki ayrı mana veriliyor: **“Biz Allah içiniz.”** ve **“Biz Allah’a aidiz (O’nun mahluku, O’nun mülkü, O’nun kuluyuz).”**

Birinci mânanın şu ayet-i kerîmeyle de yakın ilgisi var:

“Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet (kulluk) etmeleri için yarattım.”(Zâriyât, 51/56)

Buna göre, **“Allah için”** ifadesi **“O’na ibadet etmek için”** mânasını hatırlatmış oluyor.

Bu âyetteki **“ibadet”** kelimesine çoğu tefsir âlimi **“marifet”** mânası vermişler ve âyet-i kerîmeyi **“beni tanımaları, bana iman etmeleri için”** şekline açıklamışlar.

Şu hadis-i kudsî de bu mânaya kuvvet vermektedir:

“Ben gizli bir hazine idim. Bilinmeye muhabbet ettim ve mahlukatı yarattım.”(1)

Bu hadis-i kutsînin verdiği çok önemli dersi nefsimize sıkça hatırlatmamız gerekiyor. İnsan; Rabbini bilmek, O’nu esmâ ve sıfatlarıyla tanımak ve O’na ibadet etmek üzere dünyaya gönderilmiştir. Bu gaye unutulduğunda, insanoğlunun yaratılış gayesi **“kendi nefesine hizmet etmek”** gibi çok cüzi ve basit daireye indirilmiş olur.

Nur Külliyyatı’ndan mahlukatın yaratılış gayesini açıklayan çok önemli bir tespit:

Her varlığın, dolayısıyla de insanın yaratılmasındaki birinci gaye, “Cenâb-ı Hakk’ın kendi cemâl ve kemalini bizzat müşahede etmesi”dir.

Diğer taraftan, her varlık kendinde tecelli eden İlâhî isimlere ayna olmakla da Allah’ı tesbih etmektedir.

“Hiçbir şey yoktur ki O’nu hamd ile tesbih etmesin.”(İsrâ, 17/44)

Bu hamd ve tesbihin kemali ise insanda kendini gösterir. Allah’ı bütün esmâ ve sıfatlarıyla tanıyacak bir istidata sahip bulunan insanın birinci gayesi, **“iman, marifet ve ibadet”** olarak özetleyebileceğimiz kulluk görevidir. O halde insan başboş değildir, bu dünyaya kendi iradesiyle gelmediği gibi, hayatının gayesi de “kendine hizmet etmek” olamaz.

O halde, insan **“Allah için”**, yani **“O’na iman için, O’nun marifet ve**

---

muhabbeti için, O'na hamd ve O'nu tesbih etmek için” yaratılmıştır.

Sair varlıkların insana hizmet etmelerinin altında da bu gaye yatmaktadır. Her varlık, Allah'ı kendi kabiliyetince tesbih etmekle birlikte, bu görevi en mükemmel şekilde yerine getiren insana hizmet etmekle de onun ibadetine bir bakıma iştirak etmiş oluyor.

Hiçbir şeyin **“kendi için”** yaratılmış olmadığı gerçeği, Haşir Risalesi'nde verilen bir örnekte şöyle ifade edilir:

“Anlarsın ki; o han gibi bu dünya dahi kendi için değil...”(2)

Bir han, kendi hâline terk edilmek için inşa edilmez. O hana yolcular konup göçeceklerdir ki, hanın yapılmasının bir mânası olsun. Bu dünya da bütün canlıların, özellikle insanların konup göçtükleri muhteşem bir handır; lambası güneş, kandili kamer, tavanı sema, halısı zemin olan hârika bir misâfirhanedir. Bu misâfirhane **“kendi için”** olmadığı gibi ona gelip giden misâfirler de kendileri için değildir. Her canlının yaratılışında nice hikmetler ve gayeler vardır. Onun dünya hayatını sürdürmesi, yiyip içmesi ve hayattan lezzet alması ise yaptığı bu hizmetler için verilmiş peşin bir ücrettir.

“... Hayatın âlî gayeleri ona aittir ve mühim neticeleri ona bakar, yüzde doksandokuz meyvesi onundur.”(3)

İnsanın, Kur'ân-ı Kerîm'de **“ahsen-i takvim”** olarak ifade edilen o yüksek ve mükemmel yaratılışı ve hârika kabiliyeti sadece bu dünyada yaşaması için olamaz. Yani, hayatın gayesi **“hayat sürmek”** değildir.

İnsan, îman ve marifet için yaratılmıştır ve ebedî âlemlerin yolcusudur.

Dipnotlar:

(1) bk. *Acluni, Keşfü'l-Hafa, II/132.*

(2) bk. [Sözler, Onuncu Söz, Mukaddime.](#)

(3) bk. [Mektûbat, Yirminci Mektup, Birinci Makam.](#)